

MORGENAVISEN

Jyllands-Posten

Mandag den
15. januar
2018
www.jp.dk

Kr. 35,00

Hvad nu hvis Trump og Putin kommer til København for at se ishockey? **INDLAND, side 2**

Theo van Diepen har lagt jord til et naturprojekt i Kastbjerg Ådal nord for Randers. For ham giver det god mening at veksle dårlig landbrugsjord til bedre arealer. FOTO: MORTEN LAU-NIELSEN

Stor interesse for jordreform

Socialdemokratiet foreslår en jordreform, så landmænd kan bytte jord, og man kan lade vand oversvømme lavtliggende ådale. Landbruget er meget interesseret, og både K og V er positive, men miljøministeren efterlyser finansiering.

INDLAND, side 6-7

Nordea har brugt ulovlige metoder i kampen om pensionskunderne

Nordeas pensions-selskab har holdt betalingen af pensionsmæglere hemmelig for kunderne. Det må man ikke, fastslår Finanstilsynet.

KRISTOFFER BRAHM
LENE ANDERSEN
kristoffer.brahm@finans.dk
lene.andersen@finans.dk

Der har de seneste år været fuld fart på Nordeas pen-

sionsselskab, som har kapret den ene lukrative firmapensionskunde efter den anden fra konkurrenterne. Men fremgangen er sket med brug af ulovlige midler. Nordea Liv & Pension har betalt de pensionsmæglere, som hjælper virksomheder med at vælge pensions-selskab, uden at slutkunderne har kunnet se aflønningen. Det har siden 2011 været ulovligt, understregede Finanstilsynet i sidste uge i en såkaldt præcisering af

reglerne for honorering af pensionsmæglere. »Vi har hidtil ikke teknisk været i stand til at håndtere det på en måde, så slutkunderne har kunnet se betalingen, og derfor har vi gjort det på den her måde,« siger Mikkel Bro Petersen, pressechef i Nordea Liv & Pension. Selve betalingen er ikke ulovlig. Men det er ulovligt, at det ikke fremgår klart af kundens depotoversigt, at selskabet betaler et sådant tilskud til mægleren.

»Gør man det ikke på den måde, vil det være en omgåelse af provisionsforbudet. Og det er ulovligt,« siger Ulla Brøns Petersen, kontorchef i Finanstilsynet, i en generel kommentar. Konkurrenterne PFA, Danica og AP Pension er stærkt utilfredse med, at de er oppe imod ulovlige metoder i kampen om at vinde de lukrative firmapensionskunder. »Jeg har ikke noget imod at tabe et pensionsudbud i en fair konkurrence, men det

skulle nødtigt være på grund af en form for returkommission på kapitalforvaltning,« siger Allan Polack, adm. direktør i PFA. AP Pension deler den holdning. »Det er til skade for pensionskunderne, når nogen opererer med en model uden fuld gennemsigtighed. Kunder har selv sagt svært ved at vurdere, hvad de betaler for de ydelser, de får, når der er en for dem skjult betaling fra pensions-selskabet til pensionsmægleren,« siger

Bo Normann Rasmussen, adm. direktør i AP Pension. Danica Pension peger på, at konkurrence er godt. »Men det er selvfølgelig vigtigt, at konkurrencen foregår på lige vilkår. Et af vilkårene er lovgivningen, som vi må have en forventning om, at alle følger,« siger Lars Ellehave-Andersen, direktør i Danica. **Pensionsgiganter: Der skal ryddes op i betaling for pensionskunder**

ERHVERV, side 6-7

UDSALG

ALLE
BRILLESTEL

-70%

ALLE SOLBRILLER -20%

- OGSÅ DE KENDTE MÆRKEVARER

FRA BL.A. GUCCI / TOM FORD / DIOR
ARMANI / BOSS / ESCADA / POLICE
SAINT LAURENT / ERMENEGILDO ZEGNA
LANVIN / NINA RICCI / ZADIG&VOLTAIRE

SIDSTE DAG
27. JANUAR

Kun ved køb af en brille inkl. glas.
Kan ikke kombineres med andre tilbud og rabatter.
Gælder for alle brillestel og solbriller i butikken.

KONGELIG HOFLEVERANDØR

1817 THIELE 2017

Masser af vand fra oven og fra neden kan udløse den største jordreform i 200 år

Efter store oversvømmelser og udsigt til endnu mere vand, foreslår Socialdemokratiet en jordreform, der lader landmænd bytte jord, så den kommer til at ligge mere optimalt, og at man samtidig lader vand oversvømme lavtliggende ådale til glæde for miljø og natur. Forslaget får opbakning fra landbruget og De Konservative. Miljøministeren er positiv, men efterlyser finansiering.

INDBLIK

LARS FROM
KLAUS DOHM

lars.from@jp.dk
klaus.dohm@jp.dk

Oversvømmede marker og haver kan føre til den første store jordreform i Danmark i flere hundrede år. En reform, der på afgørende vis kan forandre det danske landskab.

På baggrund af Jyllands-Postens afdækning af de massive problemer med vand på jorde, marker, sportsarealer og i kældre i byerne, ønsker både politikere, landbruget og andre organisationer en omfordeling af jorden i Danmark. Gennemføres det, vil det betyde, at mange af de mest våde jorde opgives til landbrugsdrift – til gengæld skal landmændene have mulighed for at erhverve andre og bedre arealer til produktion.

En jordreform skal gavne naturen og landmændene, imødekomme klimaforandringerne og være med til at forhindre, at alt for meget vand ender inde i byerne med store oversvømmelser til følge.

Forslaget om en jordfordelingsreform kommer fra den socialdemokratiske miljøordfører, Christian Rabjerg Madsen, der mener, at anledningen er helt rigtig, fordi man efter hans mening ellers ikke kan løse de store problemer med både alt for meget vand i åer og vandløb, alt for højt grundvand mange steder og udsigt til, at nedbøren bare vil stige de kommende år.

»Flere afvandingskanaler og dybere grøfter kan være løsningen nogle steder, men det er langt fra nok. Man har i årevis talt om en jordfordelingsreform i skåltaler ved festlige lejligheder, men der er ikke sket nok.

Nu bør vi gå i gang. Vi skal koble landmændenes interesse i at få jordlodder tættere på deres bedrifter med behovet for at få inddraget nogle af ådalene og de lavreliggende områder til vådområder og enge, hvor vandet kan få lov at blive liggende,« siger Christian Rabjerg Madsen.

Han forestiller sig, at meget af jorden i ådalene kan blive taget ud af landbrugsdrift, hvor det i forvejen på grund af hyppige oversvømmelser ikke giver ret meget udbytte – for i stedet at blive oversvømmet med vilje. Det vil kunne opsuge meget af det overflødig vand og samtidig være rigtig godt for biodiversiteten, fordi det vil være et ideelt levested for mange dyr, insekter og planter.

Bred politisk aftale?

Ifølge Christian Rabjerg Madsen er det afgørende, at der kan laves en bred politisk aftale, at landbruget er med på idéen, og at man både indtænker hjælp fra landbrugs-konsulenter, landmålere og muligheden for gratis tinglysning. Desuden skal realkreditforeninger tages med i planen, så den enkelte landmand ikke ender med problemer med at få belånt sin jord.

Økonomien i projektet skal være en blanding af frivillige bytteaftaler og handler landmænd imellem, kombineret med statslige midler og formentlig også hjælp fra nogle af de store naturfonde som Den Danske Naturfond og Aage V. Jensens Fonde.

Landbruget er meget interesseret i at være med, ligesom Det Konservative Folkepartis gruppeformand, Mette Abildgaard, betegner forslaget som »meget spændende«.

Miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen (V) er principielt tilhænger af en jordreform, som efter hans mening har »masser af potentiale«, men før der er peget på, hvordan et så stort projekt skal finansieres, tvivler han på, at det kan blive til noget.

Den seneste store omfordeling af jorden i Danmark blev gennemført, da bønderne blev løst fra deres stavnsbånd og flyttede gårde ud på markerne, hvor de fik mere samlede arealer. Siden da er tusindvis af landbrug blevet slået sammen på kryds og tværs, ligesom en spredt fordeling med forskellige typer jord til hvert enkelt landbrug ikke længere giver mening i forhold til den måde, man driver landbrug på i 2018.

Et skøn fra Landbrug & Fødevarer viser, at alene en ombytning, så landmændene får samlet deres jord omkring deres ejendomme, vil berøre 300.000 hektar jord. Derfor taler mange – især i landbrugskredse – om, at en jordfordelingsreform kan blive den største, siden stavnsbåndet blev afskaffet.

Uden at jordfordelingen i sig selv er målet, bliver der allerede flere steder i landet gennemført naturprojekter i lavtliggende ådale, som involverer landbrugsjord og fører til, at dyrkning bliver opgivet på de mere våde arealer, mens de berørte landmænd får adgang til at købe andre.

Et eksempel er i Kastbjerg Ådal nordøst for Randers. Her er vandløbet blevet slynget, der er lavet vandrestier på kryds og tværs og opsat mange km hegn i et 3,5 km langt forløb af Kastbjerg Å.

”

De fleste landmænd kan godt se, at der er arealer, som man ikke kan blive ved med at dyrke på grund af de øgede mængder vand.

Theo van Diepen, landmand, Gjerlev

En af de berørte landmænd, Theo van Diepen fra Gjerlev, har lagt 25 hektar jord til naturprojektet, hvor han ikke længere må pløje, give gødning eller sprøjte. Han dræner heller ikke længere jorden. Som kompensation har han i offentlig støtte modtaget ca. en halv mio. kr., som han har brugt til at købe god og højtliggende markjord lige ved siden af sin gård. Jorden stammer fra en landmand, der stoppede.

Erstatningsjord afgørende

»Det vigtigste for mig var, at der kunne skaffes erstatningsjord. Det er muligt, fordi der alle steder er landmænd, der gerne vil ud af erhvervet,« siger han.

Theo van Diepen, der har planteavl og malkekvæg, siger om en større omfordeling:

»Det kommer selvfølgelig an på, hvordan det bliver tilrettelagt. Men de fleste landmænd kan godt se, at der er arealer, som de ikke kan blive ved med at dyrke på grund af de øgede mængder vand. Hvis samfundet gerne vil lave mere natur, kan man lige så godt gøre det, så både samfundet og landmænd kan få en gevinst.«

Miljø- og Fødevarerministeriet lancerede i december et naturprojekt til 130 mio. kr., der skal gøre det mere attraktivt for landmænd i otte jyske kommuner at udføre naturpleje i ådalene – herunder Kastbjerg Ådal.

Dette projekt vil organisationen Collective Impact koble sig på for at vise politikere, at man gennem en fordeling af jorden kan imødekomme klimaforandringer og gavne både land og by. Organisationen som bl.a. Landbrug & Fødevarer, Kommunernes Landsforening (KL) og Realdania deltager i, arbejder for, at der i 2022 iværksættes en stor jordreform, som skal rulle hen over landet.

»Det er presserende at gøre noget, for vi får mere og mere nedbør, mere våde vintre og mere vand både fra oven og fra neden.

Der vil være store landbrugsarealer, der taber deres dyrkningsværdi – så det vil være dårligt for landmanden, hvis der ikke sker noget,« mener sekretariatsleder Helga Grønnegaard, Collective Impact.

Hun mener, at ådalene er nøgleområder i forhold til, hvordan klimaforandringerne kan håndteres til gavn for alle.

»Ådalene kan f.eks. bruges som oversvømmelsesbassiner, der kan forebygge, at byer eller værdifuld landbrugsjord bliver oversvømmet. Samtidig kan de udlægges som natur til gavn for dyr, friluftsliv, jagt og andre rekreative formål,« siger hun.

Hos Agri Nord, landboforeningen i Nordjylland, mener formand Carl Chr. Pedersen, at en jordreform giver god mening.

»En jordfordelingsreform er et værktøj, der ligger lige til højrebænet. Både det at gennemføre en jordreform og at inddrage ådale i forbindelse med klimaforandringer giver god mening. Men det vil kræve nogle midler. Samtidig vil der være nogle landmænd, der vil ønske at beholde lavtliggende jord til afgræsning, jagt eller lignende, og det skal de også have mulighed for,« påpeger Carl Chr. Pedersen.

I landbrugets hovedorganisation, Landbrug & Fødevarer, er vand- og naturpolitisk chef Anders Panum Jensen ikke i tvivl:

»Vi er meget tilhængere af en jordfordelingsreform. Det har et kæmpe potentiale for at udnytte jorden bedre. Og mange landmænd vil have fordele ved at få flyttet rundt på deres produktionsjord. Samtidig kan det have både miljø, natur og rekreative formål. Derfor er vi meget tilhængere af en jordfordelingsreform og bakker fuldt og helt op om forslaget fra Socialdemokratiet,« siger Anders Panum Jensen, der dog understreger, at det skal ske med respekt for den private ejendomsret.

Hos De Konservative er gruppeformand Mette Abildgaard også positiv:

HISTORIEN

Jordfordeling

Den seneste store jordfordeling i Danmark blev gennemført i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet efter den såkaldte stavnsbåndsløsning.

Den betød, at bønder inde fra landsbyerne fik et mere sammenhængende jordareal og flyttede deres gårde ud i markerne, da de på den måde kunne dyrke de yderste marker mere effektivt – indtil da havde de små bidder rundt omkring.

Jordfordelingen blev gennemført, så alle fæstebønder fik jord med samme værdi som før. Og ofte jorde af forskellig kvalitet, da et landbrug dengang bestod af blandet planteavl og dyrehold.

Den stigende befolkning medførte også en massiv flytning fra land til by.

I dag er landbruget mere specialiseret, så et landbrug har ofte ikke længere brug for så forskelligartede arealer.

Kilde: danmarkshistorien.dk/Wikipedia

»Der er ingen tvivl om, at vi er nødt til at tage højde for den nye virkelighed i forhold til klimaudfordringerne – inklusive den følsomme jord ned til ådalene. Derfor synes jeg, at det er et interessant forslag, som vi er positive over for. Helt grundlæggende lyder det spændende – og rigtig mange aktører peger på netop behovet for en jordreform – inklusive landbruget. Derfor kommer vi til at se mere på dette,« siger Mette Abildgaard.

Miljø- og fødevarerminister, Esben Lunde Larsen, er principielt tilhænger af en jordreform, men savner finansiering.

»Jordfordeling er et godt redskab med masser af potentiale, og regeringen er på ingen måde modstander af det. Men det store spørgsmål er, hvem der skal finansiere det. Det fremgår ikke af forslaget fra Socialdemokratiet. Hvis der ingen penge er, er der heller intet projekt,« mener Esben Lunde Larsen, der personligt gerne ser, at man fjerner tinglysningsafgiften, så landmænd kan bytte jorde uden at betale afgift til staten.

»Lige nu er vi mest optaget af at få ændret vandløbsloven, så vi på den måde bedre kan få styr på vores vandmasser. Men vi har også afsat penge til flere mindre projekter om jordreformer og jordomfordeling.«

Christian Rabjerg Madsen forestiller sig bl.a., at man kan samarbejde med nogle af de uafhængige naturfonde. Hos Den Danske Naturfond er direktør Flemming Nielsen ikke afvisende over for et samarbejde med andre aktører. Et tæt, forpligtende samarbejde er faktisk en ambition for fonden, siger han.

»Men fonden er uafhængig og kan ikke styres af skiftende politiske prioriteringer. Fonden vælger selv sine indsatser inden for de vedtægter, som gælder for fonden. Hvis der er projekter, der understøtter vores formål og prioriteringer – og det kan sagtens være en indsats i ådalene – kan man selvfølgelig godt forestille sig, at vi kan samarbejde med andre. Men det er i givet fald noget,

som fonden suverænt selv beslutter,« understreger Flemming Nielsen.

I Skals Ådal ved Fårup nordvest for Randers glæder både landmænd og borgere sig over, at landbrugsjord bliver til natur.

Herlighedsværdi for alle

Her er man i gang med et naturforbedrende projekt i et lille stykke af Skals Ådal 500 meter uden for Fårup. Her har gårdejer Finn Bay-Smidt lagt 10 hektar jord til et område, hvor vandet ikke længere bliver pumpet væk, og jorden ikke længere drænes. I modsætning til andre lodsejere har han valgt at beholde sin jord, selv om han ikke længere kan dyrke korn.

»Lige nu er der oversvømmet og noget mere vand, end jeg havde troet. Men det giver en herlighedsværdi,« siger Finn Bay-Smidt. Han har både planteavl og svineproduktion og mener, at en bedre fordeling af jorden giver god mening. Også selv om han ikke fik en særlig kompensation for sin jord.

»Den var alligevel blevet så våd, at maskinerne jævnlige kørte fast, så det ikke kunne betale sig at drive den,« forklarer han.

»En jordreform vil være en fordel, fordi vi så ikke skal bruge så meget tid på transport, og samtidig vil vi ikke genere trafikken så meget. I dag bruger vi landmænd en del tid på landevejen, fordi vores jord er spredt,« mener Finn Bay-Smidt.

For Vagn Liltorp, formand for Fårup og Omegns Borgerforening, giver det også god mening med en omfordeling af jorden, så de mere våde arealer bliver til naturarealer. Men for at almindelige mennesker skal have gavn af dem, skal de også have adgang gennem f.eks. anlæg af stier og fugletårne, understreger han.

»Vi vil gerne have mere adgang til naturen. Den er en af de største attraktioner for os, der har valgt at bosætte os i landdistrikter,« siger han.

Landmand Theo van Diepen har købt højtliggende markjord for den kompensation, som han har fået for at lægge jord til et naturprojekt i Kastbjerg Ådal.
FOTO: MORTEN LAU-NIELSEN